

Izjava o naložbeni politiki kritnega sklada Pokojninsko varčevanje AS Umirjeni med 50 do 60

Pokojninski načrti, ki jih izvaja ta kritni sklad:

1. POKOJNINSKO VARČEVANJE AS - INDIVIDUALNO

2. POKOJNINSKO VARČEVANJE AS - KOLEKTIVNO

Datum izdaje prvega soglasja Agencije za zavarovalni nadzor k Pravilom upravljanja skupine kritnih skladov: 12. 2015

Datum začetka veljavnosti zadnje spremembe pravil upravljanja kritnega sklada: 1. 11. 2019

Datum pridobitve mnenja Odbora skupine kritnih skladov: 14. 2. 2019

OSNOVNI PODATKI O KRITNEM SKLADU

Kritni sklad Pokojninsko varčevanje AS Umirjeni med 50 do 60 je oblikovan na podlagi zakonodaje Republike Slovenije, ki ureja področje dodatnega pokojninskega zavarovanja.

SPLOŠNE INFORMACIJE O UPRAVLJAVCU POKOJNINSKEGA KRITNEGA SKLADA:

Firma: ADRIATIC SLOVENICA Zavarovalna družba d.d.

Skrajšana firma: ADRIATIC SLOVENICA d.d.

Sedež: Ljubljanska cesta 3a, 6503 Koper

Odbor skupine kritnih skladov Pokojninsko varčevanje AS, med katere spada kritni sklad Pokojninsko varčevanje AS Umirjeni med 50 do 60, se konstituira najkasneje v roku 6 mesecev po začetku veljavnosti pokojninskega načrta Pokojninsko varčevanje AS - kolektivno. Sestava odbora je skupaj s funkcijami članov navedena v Prilogi k pravilom upravljanja ter objavljena na spletni strani zavarovalnice.

Upravljanje in poslovanje kritnih skladov nadzira Agencija za zavarovalni nadzor, Trg republike 3, Ljubljana, Republika Slovenija (www.a-zn.si).

1. STRATEŠKA PORAZDELITEV SREDSTEV

Naložbeni cilj kritnega sklada Pokojninsko varčevanje AS Umirjeni med 50 do 60 je dolgoročno kapitalna rast. Pri naložbah kritnega sklada in pri njihovi porazdelitvi zavarovalnica upošteva, da bodo zavarovanci v kritnem skladu varčevali srednje dolgo obdobje, tako da si lahko za doseganje večje donosnosti dovolijo tudi nekoliko višjo izpostavljenost bolj tveganim naložbam. Z daljšim obdobjem varčevanja se lahko izognejo prevelikemu vplivu kratkoročnih nihanj in nenadnih padcev vrednosti naložb.

a) Kratek opis srednjeročne in dolgoročne porazdelitve sredstev

Zavarovalnica lahko premoženje kritnega sklada naloži v:

- lastniške vrednostne papirje, med katere spadajo delnice gospodarskih družb, oziroma potrdila o njihovem lastništvu, vključno z enotami in delnicami zaprtih investicijskih skladov;
- dolžniške vrednostne papirje, kot so državne in podjetniške obveznice, med njimi tudi zamenljive obveznice;
- instrumente denarnega trga, kot so zakladne menice, blagajniški zapisi in podobni drugi kratkoročni dolžniški instrumenti;
- enote odprti delniških in obvezniških investicijskih skladov, skladov denarnega trga, nepremičninskih in infrastrukturnih skladov, skladov plemenitih kovin, skladov z naložbami v mala in srednje velika podjetja ipd. (ciljnih skladov), vključno s tistimi, s katerimi se trguje na borzah (t. i. skladi ETF);
- depozite pri bankah

Zaradi pričakovane srednje do višje starosti zavarovancev in narave obveznosti kritnega sklada bodo v kritnem skladu prevladovala srednje tvegane naložbe, ki prinašajo vnaprej določen (fiksni) nominalni donos. To so dolžniški vrednostni papirji (obveznice) in investicijski skladi, izpostavljeni obvezniškim naložbam. Skupaj bo v takšne instrumente naloženih vse do 80 % sredstev kritnega sklada. Zavarovalnica lahko oceni, da razmere in prevzeto tveganje dovoljujejo tudi večjo izpostavljenost delniškim in alternativnim naložbam (neposredno ali posredno prek delniških in alternativnih ciljnih skladov), vendar nikoli večjo od 50 % sredstev kritnega sklada. Delež nizko tveganih naložb v obliki instrumentov denarnega trga ali skladov denarnega trga bo ves čas majhen (do 10 %), saj je obdobje varčevanja v kritnem skladu dovolj dolgo, da ni potrebe po restrukturiranju sredstev v tako nizko donosne, čeprav relativno varne naložbe.

Obseg depozitov kritnega sklada se bo prilagajal sprotnim potrebam po likvidnosti.

Za varovanje premoženja kritnega sklada pred tržnimi tveganji bo lahko zavarovalnica uporabljala tehniko zmanjševanja tveganja z uporabo izvedenih finančnih instrumentov.

Ker je pokojninski sklad naložba, namenjena široki populaciji zavarovancev, bo zavarovalnica skušala dosegati čim večjo razpršenost naložb ob iskanju najugodnejših naložbenih možnosti s sprejemljivim tveganjem. Zato naložbe načelno nimajo geografskih, panožnih ali valutnih omejitev.

Glede na naložbeno usmeritev, vendar odvisno od trenutnih razmer in napovedi, se lahko naložbe kritnega sklada gibljejo v naslednjem razmerju:

- od 10 % do 50 % lastniški vrednostni papirji (neposredno in posredno preko naložb v delniške ciljne sklade) ter ciljni investicijski skladi s politiko nalaganja v alternativne naložbene razrede kot višje tvegane naložbe;
- od 50 % do 80 % dolžniški vrednostni papirji kot srednje tvegane naložbe (neposredno in posredno preko naložb v obvezniške ciljne sklade);
- od 0 % do 10 % instrumenti denarnega trga kot nižje tvegane naložbe (neposredno in posredno prek ciljnih skladov denarnega trga).

Zaradi svojega naložbenega cilja in ciljne skupine zavarovancev ter ob domnevi pretežno stabilnih tržnih razmer bo imel kritni sklad že na srednji rok približno takšno razmerje med naložbami:

	Ciljna struktura naložb
Nižje tvegane	5 %
Srednje tvegane	65 %
Višje tvegane	30 %

b) Opredelitev meril in sodil za presojanje uspešnosti ter načina spremljanja uspešnosti poslovanja kritnega sklada

Merilo za presojanje uspešnosti poslovanja kritnega sklada je donosnost referenčnega portfelja (benchmarka).

Sestavljajo ga trije priznani finančni indeksi, ki skupaj odražajo podobno strukturo premoženja, kot jo bo praviloma imel kritni sklad. To so: 30 % delniški indeks Morgan Stanley Capital International AC World (MSCI AC World), merjen v evrih, 65 % obvezniški indeks iBoxx Overall EUR Total Return in 5 % indeks denarnega trga EONIA Net Total Return.

c) Kriteriji za spremembo porazdelitve sredstev

Naložbena politika kritnega sklada je opredeljena kot politika fleksibilne strukture naložb, to je politika doseganja čim boljšega rezultata na kapitalnih trgih ob upoštevanju načela razpršitve in likvidnosti investiranih sredstev ter omejitev, ki jih postavljajo obveznosti kritnega sklada. Zavarovalnica bo naložbe upravljala aktivno, zato lahko ob spremembah razmer na kapitalnih trgih pride do večjega premika v strateški strukturi portfelja kritnega sklada.

Zavarovalnica bo po potrebi, vendar vsaj enkrat letno, pregledala ustreznost dolgoročne porazdelitve sredstev glede na pričakovana makroekonomska gibanja, geopolitične razmere ter ocene gibanj na kapitalnih trgih na eni strani in potrebe, ki izvirajo iz obveznosti kritnega sklada na drugi strani. Ker zavarovanci kritnega sklada spadajo v starostno skupino med 50 in 60 let oziroma v starostno skupino, ki bo do upokojitve potrebovala še dokaj dolgo obdobje varčevanja, je narava obveznosti sklada dovolj dolgoročna, da zaradi doseganja čim boljših donosov omogoča sprejemanje srednje do višjih tveganj.

d) Opis splošnih usmeritev upravljavca v zvezi s taktičnimi porazdelitvami sredstev, izbiro finančnih instrumentov in drugih vrst naložb ter izvrševanjem naročil za trgovanje

Taktična porazdelitev sredstev kritnega sklada pomeni kratkoročno odstopanje od njihove strateške srednje in dolgoročne porazdelitve. Pri odločitvah o taktični porazdelitvi zavarovalnica poleg dolgoročnejših pričakovanj o globalnih kapitalnih trgih upošteva še trenutne tržne razmere in oceno ustreznosti razmerja med vrstami finančnih instrumentov ter njihove regionalne, panožne in valutne porazdelitve. S taktično porazdelitvijo zavarovalnica izkorišča trenutno stanje na trgih za doseganje čim višje donosnosti, prilagojene tveganju, prednosti in slabosti posameznih vrst finančnih instrumentov (dolžniških, lastniških), znotraj tega pa še posameznih vrednostnih papirjev in instrumentov denarnega trga, ter alternativnih naložb, predvsem v obliki nepremičninskih in infrastrukturnih investicijskih skladov, skladov plemenitih kovin in skladov z naložbami v mala in srednje velika podjetja.

Pri vlaganju v dolžniške finančne instrumente zavarovalnica poleg zgoraj naštetih elementov in ročnosti obveznosti kritnega sklada ocenjuje relativno podcenjenost/precenjenost dolžniških finančnih instrumentov z vidika njihove ročnosti, kreditne ocene izdajatelja (državni ali podjetniški) ter z vidika valute, v kateri so izdani, čeprav se praviloma vlagava v dolžniške naložbe, nominirane v evrih. Podlaga za izbiro posamezne naložbe je podrobna analiza kreditne ocene izdajatelja, odločitev o ročnosti naložbe pa poleg upoštevanja ročnosti obveznosti kritnega sklada temelji še na pričakovanih spremembah krivulje donosnosti. To velja tako za neposredno nalaganje v dolžniške finančne instrumente, kot za izpostavljenost kritnega sklada dolžniškim instrumentom prek naložb v investicijske sklade.

Podlaga za izbiro delniških naložb so podrobna analiza izdajatelja in njegove panoge, analiza pravic iz lastniškega finančnega instrumenta, ocena notranje vrednosti naložbe (preocenjenosti/podocenjenosti v primerjavi z njeno trenutno in predvideno tržno ceno) ter vpliv naložbe na tveganost portfelja kritnega sklada. Na odločitve o naložbah v delniške ciljne sklade igra pomembno vlogo tudi ocena potreb po razpršitvi z vidika regionalne, panožne in valutne zastopanosti.

Izbira ciljnih skladov z alternativnim naložbenimi razredi temelji na oceni, da nekatere takšne naložbe (npr. nepremičnine) prinašajo kombinirane donose v obliki dohodkov in kapitalne rasti in/ali dolgoročno stabilne donose (npr. infrastruktura), medtem ko lahko druge (npr. plemenite kovine) predstavljajo protiutež naložbam v delnice ali inflacijskim pričakovanjem. Z dodatno razpršitvijo portfelja v alternativne naložbe, katerih cene praviloma ne sledijo rastem ali padcem cen klasičnih naložbenih razredov, se povečuje tudi stabilnost donosov kritnega sklada.

Nakupe in prodaje finančnih instrumentov za račun kritnega sklada zavarovalnica sklepa po načelu najboljše izvedbe. Poleg kriterija cene instrumenta upošteva še kvaliteto borznoposredniške storitve, mesto trgovanja (praviloma organiziran trg z veliko likvidnostjo instrumentov in transparentnostjo trgovanja), varnost hrambe finančnih instrumentov in zanesljivost poravnave z njimi. Zunaj organiziranega trga zavarovalnica opravi še podrobno kreditno (bonitetno) oceno strank, s katerimi namerava skleniti posel.

Posle z naložbami vsakega kritnega sklada zavarovalnica sklepa tako, da prepreči ali v čim večji meri zmanjša nasprotje interesov, ki bi se lahko pojavilo, kadar posle z istimi finančnimi instrumenti sklepa tudi za račun drugih pokojninskih kritnih skladov ali drugega premoženja, ki ga upravlja (drugi kritni skladi, lastno premoženje). Kadar upravičeno domneva, da zaradi slabe likvidnosti naložbe posel ne bi mogel biti izveden pod enako ugodnimi pogoji, ima vedno prednost posel, sklenjen za račun kritnega sklada.

2. UPRAVLJANJE TVEGANJ

Tveganje pomeni verjetnost, da bo dejanski donos naložbe, ki je pri kritnih skladih opredeljen kot sprememba vrednosti enote premoženja (v nadaljevanju VEP), drugačen od pričakovanega. Bistveno je razumevanje, da lahko tveganje vpliva na donosnost naložbe negativno ali pozitivno, torej je lahko dejanska donosnost manjša ali večja od pričakovane. Upravljanje tveganj obsega ugotavljanje, merjenje oziroma ocenjevanje, obvladovanje in spremljanje tveganj, vključno s poročanjem o tveganjih, ki jim je ali bi jim lahko bil izpostavljen kritni sklad pri svojem poslovanju.

Tveganje je sestavljeno iz finančnih in nefinančnih (operativnih) tveganj. Med finančna tveganja uvrščamo celotno naložbeno, tržno, likvidnostno, kreditno ter tveganje nedoseganja zajamčene donosnosti. Tržno tveganje sestavljajo tveganje spremembe obrestne mere, valutno tveganje, tveganje sprememb cen lastniških finančnih instrumentov ter tveganje sprememb kreditne sposobnosti izdajateljev, medtem ko so kot nefinančna opredeljena vsa ostala tveganja, združena v sklopu operativnih tveganj.

CELOTNO (NALOŽBENO) TVEGANJE: je tveganje, da bo dejanska donosnost kritnega sklada v določenem obdobju drugačna od pričakovane ali od donosnosti primerljivega indeksa. V sklopu celotnega naložbenega tveganja ima največji pomen tržno tveganje, ki je odvisno od dejavnikov, ki vplivajo na vse ali večino naložb kritnega sklada.

Celotno naložbeno tveganje se meri s pomočjo izračuna kazalcev: standardni odklon donosnosti, tvegana vrednost (VAR), mera relativnega tveganja in mera največjega odklona navzdol.

TRŽNO TVEGANJE: je tveganje nastanka izgube ali nedoseganja pričakovanega donosa kritnega sklada zaradi spremembe tržnih vrednosti naložb kritnega sklada, ki so posledica spremembe tržnih spremenljivk, kot so: obrestne mere, devizni tečaji, cene lastniških finančnih instrumentov, nepremičnin in plemenitih kovin ali spremembe kreditne sposobnosti izdajatelja finančnih instrumentov.

Tržno tveganje se meri s pomočjo izračuna koeficienta beta, sledilne napake ter ključnih kazalnikov tveganj v skladu s strategijo zavarovalnice glede upravljanja s tveganji in načrtom upravljanja s tveganji skupine kritnih skladov ter z izvajanjem notranje-kontrolnih pregledov.

Tržno tveganje se podrobno meri z analizo izpostavljenosti zgoraj navedenih tržnih spremenljivk, in sicer:

- obrestno tveganje z merjenjem občutljivosti finančnih instrumentov na spremembe tržnih obrestnih mer;
- valutno tveganje s spremljanjem valutne strukture kritnega sklada v primerjavi s primerljivim indeksom in obveznostmi;
- tveganje lastniških finančnih instrumentov s primerjanjem delniške strukture kritnega sklada v primerjavi s primerljivim indeksom;
- tveganje alternativnih naložb s spremljanjem sektorskih in makroekonomskih analiz in napovedi;
- tveganje kreditne sposobnosti izdajateljev s spremljanjem bonitetne strukture kritnega sklada.

Tržno tveganje se obvladuje tako, da se zasleduje cilj čim večje razpršitve naložb (geografska, panožna, valutna alokacija naložb), uravnavanje naložb glede na primerljivi indeks, prilaganja trajanje portfelja dolžniških naložb spremembam obrestnih mer, izbora naložb z ustrežno bonitetno oceno ter primernege časa nakupa in prodaje finančnih instrumentov s pomočjo izdelanih analiz in tekočega spremljanja dogajanj na kapitalških trgih, trgih nepremičnin in plemenitih kovin oziroma drugih alternativnih naložb doma in v tujini.

LIKVIDNOSTNO TVEGANJE: je tveganje, ki nastopi takrat, kadar se lahko za izplačilo večjega števila enot premoženja zagotovi denarna sredstva le tako, da se naložbe proda po neugodni ceni, s čimer se pomembneje zmanjša donosnost njegovega premoženja.

Likvidnostno tveganje naložb, s poudarkom na tistih z manj likvidnih trgov in na enotah in delnicah investicijskih skladov, ki nalagajo v manj likvidne naložbe (kot so npr. nepremičnine, infrastruktura, mala in srednje velika podjetja), se ugotavlja že pred

nakupom vsakega finančnega instrumenta, saj mora finančni instrument izpolnjevati pogoje, določene s Pravili upravljanja skupine kritnih skladov, v katerih so navedene omejitve, ki se nanašajo na likvidnost (praviloma vrednosti kazalnika ustvarjenega povprečnega dnevnega prometa ter/ali velikost emisije in vrsta izdajatelja oziroma dovolj velika obseg in razpršenost naložb investicijskih skladov ter pogostnost možnosti unovčitve in/ali prodaje njihovih enot ali delnic).

Likvidnostno tveganje naložbe se praviloma omejuje z določitvijo zgornje meje vrednosti naložbe v posamezni finančni instrument, upoštevajoč njegov povprečni dnevni promet v določenem obdobju, razliko med njegovo nakupno in prodajno ceno, število dni trgovanja glede na vse dneve trgovanja v obdobju, velikost njegove izdaje, in z določitvijo najvišjega deleža v sredstvih kritnega sklada, ki ga lahko takšni instrumenti skupaj predstavljajo v sredstvih kritnega sklada. Pri dolžniških instrumentih se tveganje še dodatno omejuje z določitvijo najvišjega še sprejemljivega deleža instrumentov izdajateljev brez bonitete ocene.

Zavarovalnica ustrezno upravlja likvidnostno tveganje tako, da bo mogoče tekoče izpolnjevati obveznosti v skladu z veljavno zakonodajo, in zagotovi, da likvidnost njenih naložb ustreza obveznostim iz določil o izplačilih, navedenih v Pravilih upravljanja.

KREDITNO TVEGANJE: je tveganje, da lahko v poslovnem sodelovanju z nasprotno stranko v poslu s premoženjem kritnega sklada pride do razlik med dejanskimi in pogodbeno ter zakonsko določenimi pravili in načini izpolnitve obveznosti.

Zajema:

- tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila svojih obveznosti v pogodbeno določenem roku ali obsegu ali da obveznosti ne bo nikoli izpolnila;
- tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila svojih obveznosti v skladu z drugimi pogodbenimi ali zakonskimi določili.

Za obvladovanje tveganja kreditne bonitete se kot osnova vedno upošteva lastna ocena tveganja zavarovalnice na podlagi dostopnih informacij o izdajateljih/bankah in upravljavcih investicijskih skladov. Pri nakupu dolžniških finančnih instrumentov tujih izdajateljev in pri sklenitvi depozitnih pogodb s tujimi kreditnimi ustanovami se poleg tega določi najnižjo sprejemljivo oceno bonitete izdajatelja (finančnega instrumenta) oziroma banke, ki jo objavljajo bonitetne agencije. Pri sklenitvi depozitnih pogodb z domačimi bankami, bankami v državah članicah EU ali prvovrstnimi tujimi bankami praviloma zadostuje, da imajo te kreditne ustanove ustrezno dovoljenje svojih nadzornih oblasti za opravljanje bančnih storitev. Pri izboru investicijskih skladov se upoštevajo ugled upravljavcev, poslovanje skladov in upravljavcev v okviru ustreznih dovoljenj in pod nadzorom državnih organov, skrbno izvajanje notranjih politik na področju obvladovanja tveganj, nasprotij interesov ipd. ter siceršnja raven zaščite vlagateljev, še posebej institucionalnih, kot so pokojninski skladi.

OPERATIVNO TVEGANJE: je tveganje nastanka izgube znotraj skupine kritnih skladov zaradi neustreznih notranjih procesov in nepravilnega ravnanja ljudi oziroma delovanja sistemov zavarovalnice kot upravljavca skupine kritnih skladov ali zaradi zunanjih dogodkov in dejanj.

Operativno tveganje je nefinančno tveganje, ki se pojavlja vsakodnevno, ob vsakem poslovnem delovanju zavarovalnice od znotraj, zaradi napak, ali od zunaj, kot posledica naravnih katastrof, kriminala, nestabilnosti trga.

Operativna ali nefinančna tveganja se nanašajo na druge vidike poslovanja kritnega sklada in jih zavarovalnica obvladuje z natančno opredeljenimi postopki, uporabo ustrezne informacijske podpore in predvidenim načinom ukrepanja v razmerah, ki odstopajo od običajnih. Na strani naložb to velja za tveganje sprejemanja odločitev v nasprotju z naložbeno politiko in strategijo kritnega sklada, tveganje kršitve pravil o naložbah in poslih, tveganje prekorajšnje pooblastil ter napak in zlorab pri sklepanju poslov za račun kritnega sklada, tveganje neustrezne hrambe finančnih instrumentov in poravnave z njimi, tveganje napačno obračunanih poslov in tveganje nepravočasnega zagotavljanja ustrezne likvidnosti kritnega sklada.

3. DOSTOPNOST IZJAVE O NALOŽBENI POLITIKI

Izjava o naložbeni politiki je dostopna na spletni strani zavarovalnice www.as.si.

Zavarovalnica kot upravljevalnik kritnega sklada zavarovancu na njegovo zahtevo izroči brezplačen izvod izjave o naložbeni politiki.

4. OSEBE, ODGOVORNE ZA SPREJEM IZJAVE O NALOŽBENI POLITIKI

Člani uprave:

Gregor Pilgram, predsednik

Matija Šenk, član

Datum priprave Izjave: 12. 08. 2019